

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

Guidelines for Creative Agricultural Tourism Extension in Chom Thong Sub-district,

Mueang Phitsanulok District, Phitsanulok Province

ศรีสุชาดา กวนด้าง (Srisuchada Kuanduang)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowarn)²สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sansem)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บริบทที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ (2) ความรู้ ความคิดเห็น และความพึงพอใจ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ (3) ศักยภาพของชุมชนในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ (4) ปัญหา ข้อเสนอแนะ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในพื้นที่ตำบลจอมทองโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย 1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในเขตตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัด พิษณุโลก จำนวน 150 ราย คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 109 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลาก และเก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องแบบพบโดยบังเอิญ ได้แก่ ประชาชนในชุมชน นักท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวม 120 ราย และการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้นำชุมชนใน ตำบลจอมทอง จำนวน 10 ราย วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้รับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง เกษตรอย่างสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยสื่อกลุ่มให้ความรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.49 (2) สมาชิก วิสาหกิจชุมชนและประชาชนเห็นด้วยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ในระดับ มาก คือ ทำให้มีส่วนร่วมของ ประชาชนในชุมชน และทำให้มีการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ ตามลำดับ (3) นักท่องเที่ยว มีความพึง พอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย 3.92 โดยเฉพาะในด้านความเหมาะสมของกิจกรรมท่องเที่ยว (4) ความคิดเห็น เกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนฯ ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.76 ส่วนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.40 โดยพบว่า ด้านการจัดการด้านอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว/ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพมากที่สุด (5) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยว เชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ค่าเฉลี่ย 2.37 โดยมีปัญหาด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมมาก ที่สุด (7) ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่ และประชาชน ต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างสร้างสรรค์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.94 , 3.78 และ 3.86 ตามลำดับ โดยมีแนวทางการส่งเสริมฯ ที่ สำคัญคือ การคงไว้ซึ่งสภาพลักษณะของพื้นที่ การตั้งราคาที่เหมาะสม และการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เกิดสุนทรียภาพ

คำสำคัญ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพิษณุโลก

¹ นักศึกษาหลักสูตร ส่งเสริมการเกษตร แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Srisuchada_Tasri@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) contexts related to creative agricultural tourism (2) knowledge, opinions, and satisfaction in creative agricultural tourism management (3) community potential in creative agricultural tourism management (4) problems, suggestions, and strength, weakness, opportunity, threat, and extension guidelines for creating agricultural tourism in Chom Thong Sub-district. This study was a survey research. The population of this study consisted of 1) 150 members of community enterprise which operate agricultural tourism in Chom Thong sub-district ,Phitsanulok province. The sample size of 109 informants was calculated by using Taro Yamane formula with the error value of 0.05. (actual data collected were from 119 informants) and selected by using simple random sampling method (by lotto picking) and 2) 120 locals, tourists, and related officials by using accidental sampling. Tools used in this study were structured interview and focus group. Data was analyzed using descriptive analysis, frequency, percentage, maximum value, minimum value, arithmetic mean, standard deviation, and ranking. Results of the research showed that (1) overall, members of community enterprise received knowledge regarding creative agricultural tourism at a moderate level via knowledge group media more than other types of media with the mean value of 3.49. (2) members of community enterprise and people expressed their opinion on creative agricultural tourism at a high level with the topic that possessed higher mean than others were community participation and biological diversity preservation and promotion respectively. (3) Overall satisfaction of tourists was at a high level with the mean of 3.92 for the suitability of tourism activities (4) The opinion towards community potential of members of community enterprise was at a high level with the mean of 3.76 and the overall picture for related officials was at a moderate level with the mean of 3.40. It revealed that the higher level of community potential than other aspect was on tourist attraction/natural resource management and tourist attraction environment. (5) Members of community enterprise expressed their opinion on problems regarding creative agricultural tourism, overall, at a low level with the mean of 2.37. A more concerned problem than others was about cultural preservation and promotion. (6) Opinions of members of community enterprise, officials, and people towards the extension of creative agricultural tourism stated that at a big picture, it was at a high level with the means of 3.94, 3.78, and 3.86 respectively. The most prominent guideline was the image preservation of the area, appropriate pricing, and landscape improvement for aesthetics.

Keywords: Creative agricultural tourism, member of community enterprise, Phitsanulok Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

บทนำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศมีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมาก เป็นการสร้างโอกาสในการกระจายรายได้สู่ชุมชน และการจ้างงานในท้องถิ่น ทำให้คนในชุมชนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น โดยการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่นำเอาวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีการประกอบอาชีพของเกษตรกร ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาผสมผสาน ด้วยระบบการบริหารจัดการทรัพยากรที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน เป็นการสร้างคุณค่าด้านประสบการณ์การท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว และการออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยว เพื่อสร้าง รายได้ให้กับชุมชน อันจะนำไปสู่เป้าหมายของการเป็น การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป (ภัยมณี แก้วสง่า และคณะ, 2012)

ตำบลจอมทองเป็นสังคมเกษตรที่อยู่ใกล้เมือง ห่างจากตำบลในเมืองพิษณุโลกและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของ จังหวัดพิษณุโลก เช่น วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร วัดนางพญา เพียง 10 กิโลเมตร เป็นชุมชนตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำ สองสาย มาบรรจบกัน คือ แม่น้ำน่านจากทางเหนือ และแม่น้ำแควน้อยทางตะวันออก ทำให้เกิดเป็นแม่น้ำสองสีที่ตัดกัน มี ชุมชนที่เข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มกันของเกษตรกร ทั้งกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หลายแห่ง นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ กลุ่ม เกษตรทฤษฎีใหม่ ด้วยทรัพยากรที่มีจึงสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญของจังหวัดและประเทศได้ โดย สามารถส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ เน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ในการจะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างสร้างสรรค์ที่มีความยั่งยืนได้นั้น จำเป็นต้องศึกษาบริบทของชุมชน ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงเกษตรที่เหมาะสมที่สุดกับชุมชนต่อไป

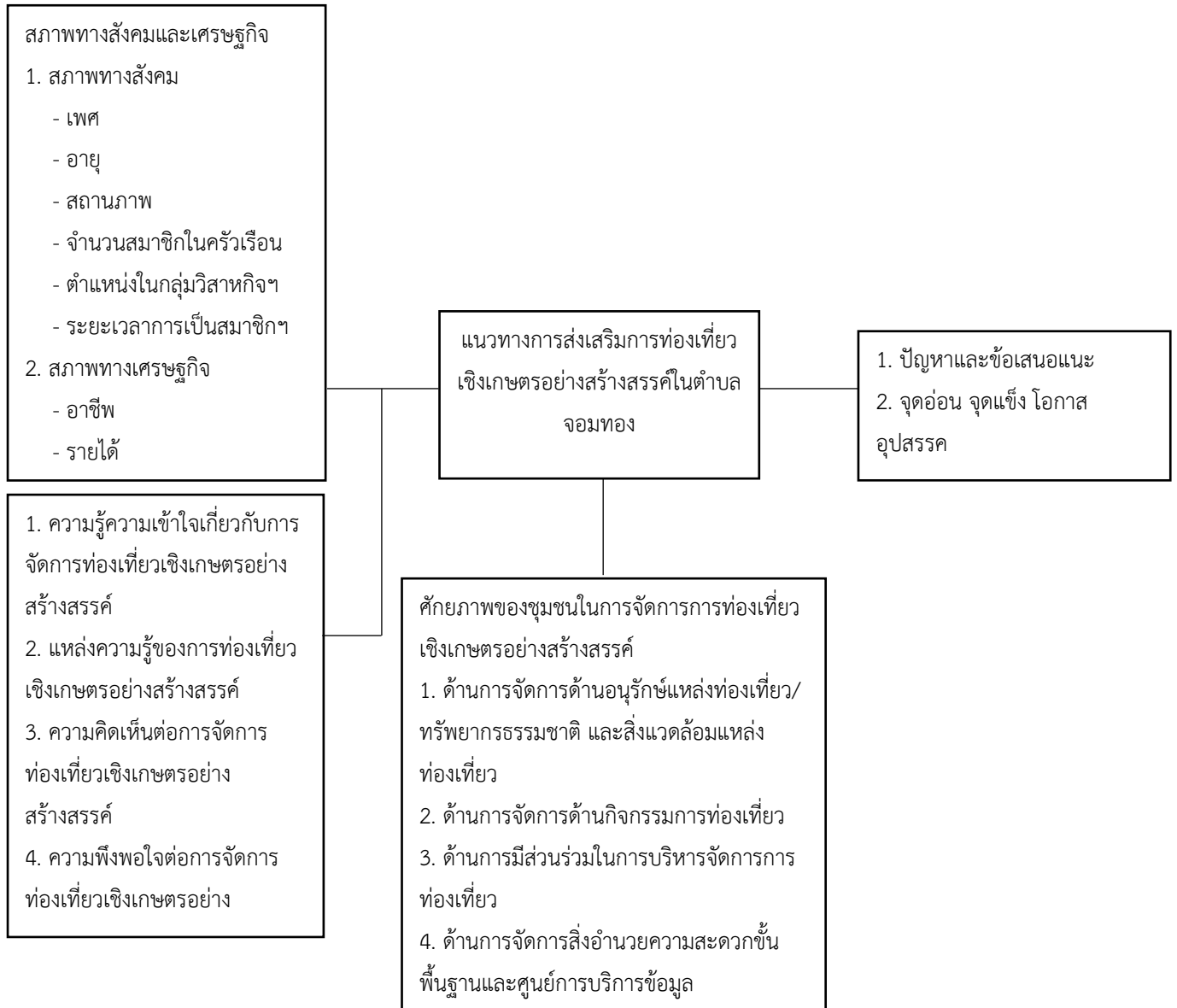
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในตำบลจอมทอง
2. เพื่อศึกษาความรู้ และความคิดเห็น ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์
4. เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในตำบลจอมทอง
5. เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในพื้นที่ตำบลจอมทอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยของแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์
ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย 1) สมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในเขตตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 150 ราย คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 109 ราย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

(เก็บข้อมูลได้จริง 119 ราย) และทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลาก และ 2) ประชากร ประกอบด้วย ประชาชนในชุมชน กำหนด จำนวน 50 ราย นักท่องเที่ยว กำหนด จำนวน 50 ราย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กำหนด จำนวน 20 ราย รวม 120 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้นำชุมชนในตำบลจอมทอง จำนวน 10 ราย วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับ กำหนดเกณฑ์จากค่าน้ำหนัก คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด, 1.81 - 2.60 = น้อย, 2.61 - 3.40 = ปานกลาง, 3.41 - 4.20 = มาก, 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

1.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 55.51 ปี จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 มีสถานภาพสมรส และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.44 คน รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 165,479 บาทต่อปี มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 9.35 ปี และเป็นกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.2 ประชาชนในชุมชน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 44.67 ปี จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 มีสถานภาพสมรส และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.13 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 173,000 บาทต่อปี

1.3 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 39.0 ปี จบการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.) มีสถานภาพสมรส และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.42 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 256,000 บาทต่อปี

1.4 นักท่องเที่ยว เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 32.53 ปี จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า มีสถานภาพสมรส และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.83 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 206,200 บาทต่อปี

2. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยตอบข้อความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ได้จำนวนข้อที่ตอบถูกเฉลี่ย 14.33 คะแนน จากจำนวน 20 ข้อ ประเด็นความรู้ที่ตอบถูกมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวควรมีแผนผังแสดงนักให้ท่องเที่ยวได้ ส่วนประเด็นความรู้ที่ตอบถูกน้อยที่สุดคือ ประเด็นควรมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น กล้วยตาก ในแหล่งท่องเที่ยว

3. แหล่งความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้รับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.14) โดยได้รับความรู้จากสื่อกลุ่มอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.49) ได้รับความรู้ในระดับปานกลางจากสื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.37) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ค่าเฉลี่ย 3.01) สื่อมวลชน (ค่าเฉลี่ย 2.97) และสื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.88) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและประชาชนในชุมชน

สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เห็นด้วยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ในระดับ มาก ในทุกประเด็น (ค่าเฉลี่ย 3.79) ได้แก่ ทำให้มีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.89 ทำให้มีการผสมผสานการท่องเที่ยวกับการพัฒนาการเกษตรของชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.85 ทำให้มีการอนุรักษ์การใช้ทรัพยากรอย่างพอดีและทำให้มีการสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.82 ทำให้มีการพัฒนาบุคลากร ค่าเฉลี่ย 3.81 ทำให้มีการวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ย 3.79 ทำให้มีการปรึกษากันอย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ย 3.78 ทำให้มีการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพและทำให้มีการทำการตลาดท่องเที่ยวด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 3.76 และทำให้มีการลดการบริโภคที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นและลดปริมาณของเสีย ค่าเฉลี่ย 3.67 ตามลำดับ

ประชาชนในชุมชน เห็นด้วยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ในทุกประเด็น ค่าเฉลี่ย 3.69 ได้แก่ ทำให้มีการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ ค่าเฉลี่ย 4.06 ทำให้มีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.80 ทำให้มีการสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.76 ทำให้มีการผสมผสานการท่องเที่ยวกับการพัฒนาการเกษตรของชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.70 ทำให้มีการทำการตลาดท่องเที่ยวด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและทำให้มีการวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ย 3.68 ทำให้มีการผสมผสานการท่องเที่ยวกับการพัฒนาการเกษตรของชุมชนและทำให้มีการพัฒนาบุคลากร ค่าเฉลี่ย 3.62 ทำให้มีการลดการบริโภคที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นและลดปริมาณของเสีย ค่าเฉลี่ย 3.60 และทำให้มีการอนุรักษ์การใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ค่าเฉลี่ย 3.44 ตามลำดับ

5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ในทุกประเด็น ค่าเฉลี่ย 3.92 ได้แก่ ด้านความเหมาะสมของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 4.02 รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสมของสถานที่ท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.96 ด้านความสามารถในการจัดการและให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และด้านการประชาสัมพันธ์ คุณภาพของสื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.92 ด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.87 และเจ้าหน้าที่/มัคคุเทศก์ ค่าเฉลี่ย 3.83 ตามลำดับ

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย 3.76 มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการด้านอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว/ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.82 รองลงมาคือ ด้านการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.76) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.75 ด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานและศูนย์บริการข้อมูลและด้านบุคลากรและนักสื่อความหมายท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.74 ตามลำดับ

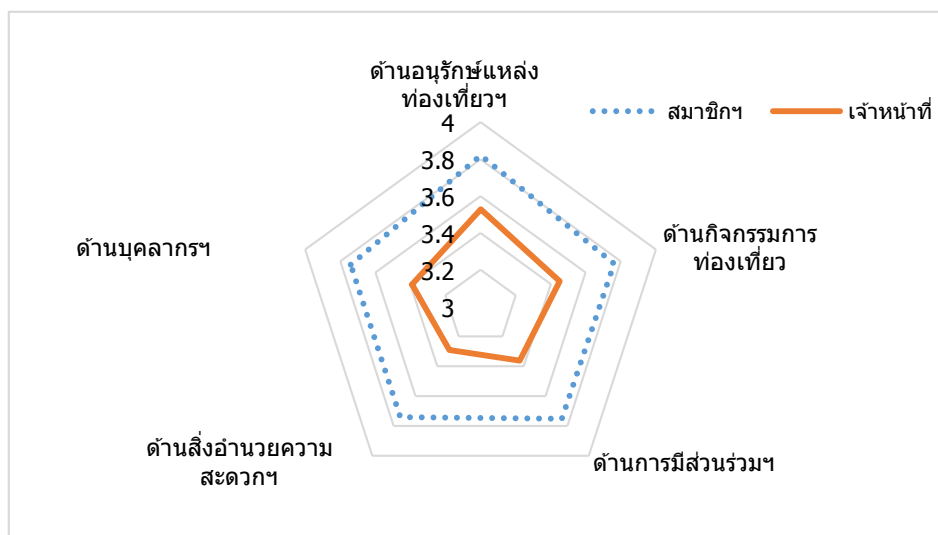
เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.40 มี 2 ด้าน ที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดการด้านอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว/ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.53 รองลงมาคือ ด้านการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.45 มี 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

บุคลากรและนักสื่อความหมาย ท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.39 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.36 และด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับพื้นฐานและศูนย์บริการข้อมูล ค่าเฉลี่ย 3.29 ตามลำดับ

ภาพที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

7. ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต่อปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ค่าเฉลี่ย 2.37 โดยคิดว่า มีปัญหาด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรม มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.51 รองลงมาคือ ด้านการบริการและความปลอดภัย ค่าเฉลี่ย 2.46 ด้านการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน ค่าเฉลี่ย 2.33 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 2.29 และด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิต ค่าเฉลี่ย 2.27 ตามลำดับ

8. ข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1) ด้านการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน ได้แก่ (1) ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ (2) สร้างภาคีเครือข่ายต่างๆ (3) ความสำคัญกับเยาวชนในชุมชน

2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิต ได้แก่

- (1) การจัดสรรรายได้แก่สมาชิกในชุมชน เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
- (2) มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ต่อไป
- (3) ส่งเสริมให้คนในชุมชนนำสินค้าที่ผลิตได้ มีคุณภาพ มาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว

3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรม ได้แก่

- (1) นำวิถีชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์มาเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยว

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

- (2) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของวัฒนธรรมในชุมชน
- (3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมในชุมชน
- 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่
 - (1) จัดสรรพื้นที่ให้ชัดเจน เป็นหมวดหมู่
 - (2) แนะนำให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 - (3) ปลุกจิตสำนึกคนในชุมชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) ด้านการบริการและความปลอดภัย ได้แก่
 - (1) มีบุคลากรแนะนำ/นำเที่ยวให้นักท่องเที่ยว
 - (2) จัดอบรมเตรียมความพร้อมของบุคลากรด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
 - (3) จัดอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

9. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จากการวิเคราะห์การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ตารางที่ 1 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1) มีชุมชนที่เข้มแข็ง	1) บุคลากรขาดความรู้และทักษะด้านการจัดการการท่องเที่ยว
2) สังคมเกษตรที่อยู่ใกล้เมืองพิษณุโลก (8 กม.)	2) สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ทางเดิน
3) การคมนาคมสะดวก	3) กิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่มีความสม่ำเสมอต่อเนื่อง
4) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรหลายกลุ่ม (ศพก. แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน)	4) ภูมิทัศน์ยังไม่สวยงาม
5) เป็นศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตร เศรษฐกิจพอเพียง	
6) เป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดเกาะแก้ว วัดท่าตะเคียนและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแม่ระมาด	
7) สามารถผลิตสินค้าเองได้ (ข้าว ขนมหอย ผักปลอดภัย)	
โอกาส	อุปสรรค
1) หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวและพัฒนาสินค้า	1) สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงทำให้มีผลต่อการวางแผนจัดการการท่องเที่ยว
2) สถาบันการศึกษาให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาสินค้า	2) ขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ
	3) ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากภาครัฐและเอกชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

10. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.70 โดยเห็นด้วยกับการคงไว้ซึ่งภาพลักษณ์ของพื้นที่มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.82 รองลงมาคือ การจัดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่การใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย 3.79 และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.61

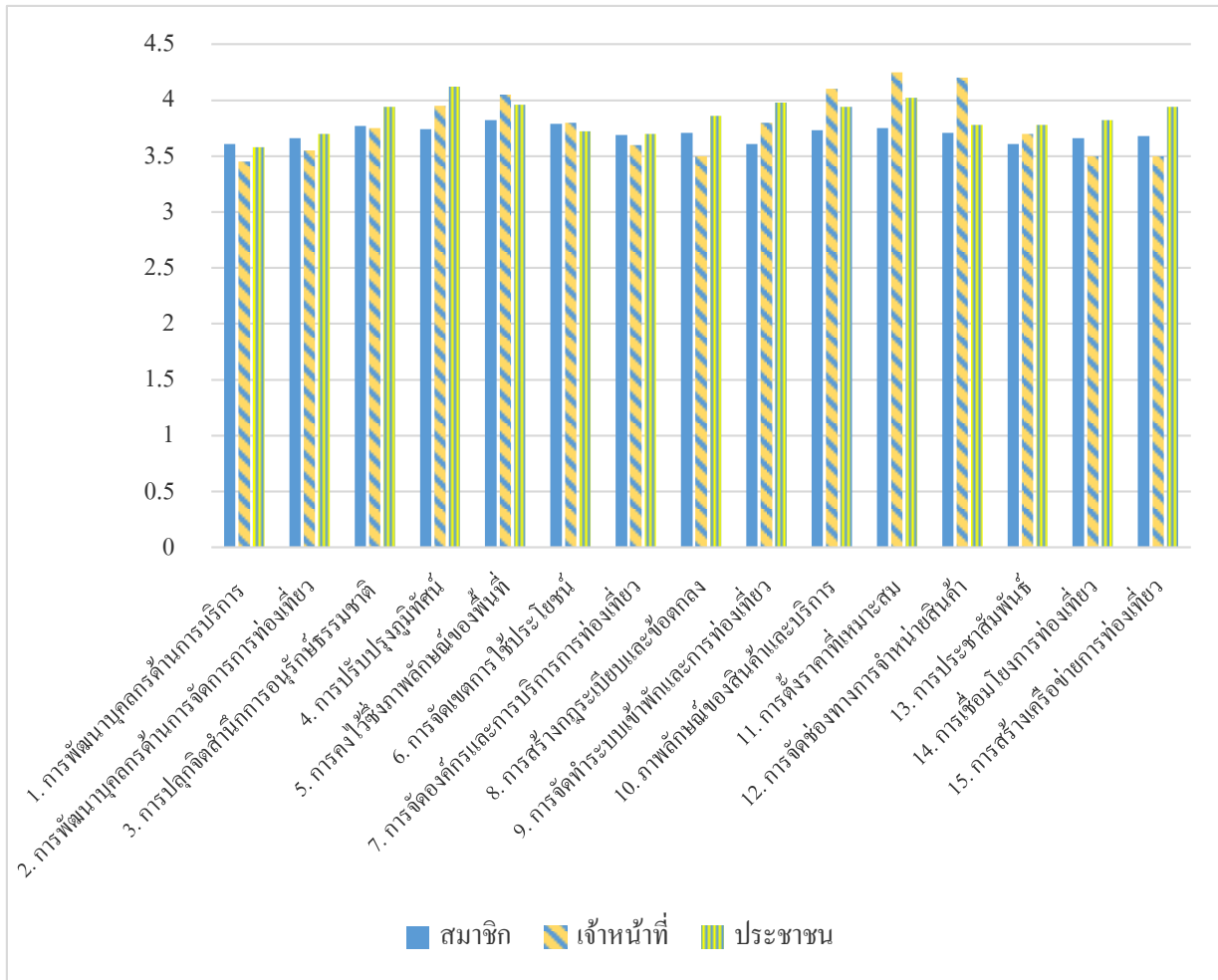
ประชาชนในชุมชน เห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.86 โดยเห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เกิดสุนทรียภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.12 รองลงมา การตั้งราคาที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.02 และการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการบริการ น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.58

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.78 โดยเห็นด้วยกับการตั้งราคาที่เหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.25 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คือ การจัดช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.20 และการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการบริการ น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.45

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ภาพที่ 5 ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประชาชนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
ต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตอบได้ถูกต้องเฉลี่ยจำนวน 14.33 ข้อ จาก 20 ข้อ โดยสมาชิกกลุ่มฯ มีความรู้
น้อยที่สุดคือ เรื่องควรมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น กล้วยตาก ในแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นในการส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลจอมทองจึงควรมีการให้ความรู้เรื่อง การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ด้วย เพื่อเพิ่มมูลค่า
ผลผลิต และเป็นการเปิดโอกาสทางการตลาด ทำให้คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกัน สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ต่อยอดจากงาน
ประจำ และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรอีกด้วย

แหล่งความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

แหล่งความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนคือ สื่อกลุ่ม แต่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ได้น้อย อาจเพราะรูปแบบไม่น่าสนใจ อายุของสื่อสิ่งพิมพ์สั้น ทำให้การเข้าถึงได้น้อยครั้ง เนื่องจากวัสดุที่ใช้ทำสิ่งพิมพ์มีความบอบบางและฉีกขาดง่าย สำหรับการเก็บรักษาในระยะยาวของสิ่งพิมพ์ก็ยากที่จะป้องกันให้พ้นจากความเปียกชื้น ความร้อน และฝุ่นละออง ดังนั้นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในพื้นที่ควรเป็นรูปแบบการประชุม การฝึกอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงาน แต่ข้อจำกัดของสื่อกลุ่มคือใช้ระยะเวลานาน การเข้าถึงน้อย และบางกิจกรรมต้องมียงบประมาณ ทำให้การส่งเสริมและให้ความรู้ไม่ทั่วถึงเกษตรกรทุกคนได้ ในอนาคตอาจต้องแนะนำให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศึกษาจากแหล่งความรู้ต่างๆ แทน เช่น การศึกษาผ่านสื่อออนไลน์ที่สามารถค้นหาข้อมูลได้สะดวกทุกที่ ทุกเวลา เพื่อจะได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วและเป็นไปอย่างทั่วถึง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความคิดเห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ทำให้มีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด แต่ทำให้มีการลดการบริโภคที่มากเกินไปจนความจำเป็นและลดปริมาณของเสีย น้อยที่สุด ส่วนประชาชนมีความคิดเห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ทำให้มีการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุด แต่ทำให้มีการอนุรักษ์การใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับอภิธรรมย์ พรหมจรรยา และคณะ (2546) ได้ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาชุมชนเกาะมะพร้าว จังหวัดภูเก็ต พบว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่กระตุ้นให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่และจะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ในอนาคต การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้โดยชุมชนพิจารณาจากสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากที่สุด ส่วนด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อยที่สุด แตกต่างจาก เพ็ญวิภา ทรงบัณฑิต (2553) ศึกษาคุณภาพการบริการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในไร่ร้อน โดยศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการบริการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในไร่ร้อน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านความน่าเชื่อถือมากที่สุด ส่งผลถึงการมอบคุณภาพการบริการของไร่ร้อนยังไม่ถึงเกณฑ์ที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง

ศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

สมาชิกวิสาหกิจชุมชน และเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นว่า ด้านการจัดการด้านอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว/ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพมากที่สุด ส่วนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมความสะอาดขั้นพื้นฐานและศูนย์บริการข้อมูล และด้านบุคลากรและนักสื่อความหมาย ท้องถิ่นยังมีศักยภาพน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ไบเพิร์น วงษ์บัวงามและคณะ(2556) , ศึกษาการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโครงการที่ได้รับรางวัลจากการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตรในเขตกรุงเทพและปริมณฑล พบว่า จุดอ่อน คือ การขาดการบริการแก่นักท่องเที่ยว ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเช่นแหล่งที่นั่งพักผ่อน ห้องน้ำในสวนเกษตร และบุคลากรที่คอยดูแลให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ความคิดเห็นของสมาชิกวิชาชีพชุมชนต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยควรมีแนวทางการพัฒนาประเด็น การคงไว้ซึ่งภาพลักษณ์ของพื้นที่ ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยควรมีแนวทางการพัฒนาระดับมากที่สุด คือ การตั้งราคาที่เหมาะสม และความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยควรมีแนวทางการพัฒนาตามการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เกิดสุนทรีย์ภาพมากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านต่างๆ จึงควรคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การคงไว้ซึ่งภาพลักษณ์ของพื้นที่ เพราะถ้าหากเกิดการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น ความรู้ หรือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สิ่งเหล่านั้นก็จะไม่เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นสิ่งแปลกปลอมของชุมชนด้วย

การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธวิธีโดยใช้เมทริกซ์ทาวส์ (TOWS Matrix)

จากวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในตารางที่ 2 จึงได้นำ TOWS Matrix มาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์และยุทธวิธีเชิงรุก เชิง รับ เชิงป้องกัน และเชิงแก้ไขสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในตำบลจอมทอง

ตารางที่ 2 กลยุทธ์ได้จากการวิเคราะห์ด้วย TOWS Matrix

ภายใน ภายนอก	จุดแข็ง S	จุดอ่อน W
	1) มีชุมชนที่เข้มแข็ง 2) สังคมเกษตรที่อยู่ใกล้เมืองพิษณุโลก 3) การคมนาคมสะดวก 4) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรหลายกลุ่ม (ศพก. แปลงใหญ่ วิชากิจชุมชน) 5) เป็นศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตร เศรษฐกิจพอเพียง 6) เป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดเกาะแก้ว วัดท่าตะเคียนและพิพิธภัณฑ์ท่าตะเคียน แม่น้ำสองสี 7) สามารถผลิตสินค้าเองได้ (ข้าว ขนมไทย ผักปลอดภัย)	1) บุคลากรขาดความรู้และทักษะด้านการจัดการการท่องเที่ยว 2) สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ทางเดิน 3) กิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่มีควมสม่ำเสมอต่อเนื่อง 4) ภูมิทัศน์ยังไม่สวยงาม
โอกาส O	SO	WO
1) หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวและพัฒนาสินค้า 2) สถาบันการศึกษาให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาสินค้า	เพิ่มคุณค่าการท่องเที่ยว โดยสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาสินค้าให้มีมาตรฐาน สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ที่อยู่ใกล้เมือง การคมนาคมสะดวก ทำให้ประชาชนใน	1.รัฐบาล/สถาบันการศึกษาให้การสนับสนุนและอบรมให้ความรู้ ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

	ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น	2. มีการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่และ กิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกิดความ คุ้มค่าและยั่งยืน
อุปสรรค T 1) สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงทำให้มีผล ต่อการวางแผนจัดการการท่องเที่ยว 2) ขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ 3) ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากภาครัฐและ เอกชน	ST รัฐบาลสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิง เกษตรอย่างสร้างสรรค์ในพื้นที่ให้ เป็นที่รู้จัก	WT พัฒนาภูมิทัศน์ให้สวยงาม และสร้างสิ่ง อำนวยความสะดวกเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1.1 ควรมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น กล้วยตาก ในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และเป็นการเปิดโอกาสทางการตลาด ทำให้คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกัน สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ต่อยอดจากงานประจำ และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรอีกด้วย

1.2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรศึกษาความรู้และข้อมูลข่าวสารจากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น การศึกษาผ่านสื่อออนไลน์ที่สามารถค้นหาข้อมูลได้สะดวกทุกที่ ทุกเวลา เพื่อจะได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วและเป็นไปอย่างทั่วถึง

1.3 ควรปรับปรุงคุณภาพการบริการด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทั้งด้านบุคลากร สถานที่ และอุปกรณ์ เพื่อสร้างความปลอดภัยและความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว

1.4 มีการพัฒนาบุคลากรด้านความรู้และทักษะด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

1.5 มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ทางเดิน

1.6 ควรมีการพัฒนาภูมิทัศน์และความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวให้สวยงามอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะประชาชนในชุมชน

2.1 ควรช่วยกันดูแลและจัดการภูมิทัศน์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความสวยงามและสะอาดอยู่เสมอ

2.2 มีการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งศิลปวัฒนธรรมภายในชุมชน

2.3 ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

3. ข้อเสนอแนะเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่

3.1 เจ้าหน้าที่ควรใช้สื่อกลุ่มในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในพื้นที่ เช่น การประชุม การฝึกอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงาน เนื่องจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากแหล่งความรู้ที่มากที่สุด

3.2 เจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมให้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น กล้วยตาก ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และเป็นการเปิดโอกาสทางการตลาด พร้อมทั้งมีการกำหนดราคาที่เหมาะสมและส่งเสริมการขาย ซึ่งจะ使人ในชุมชนมีการรวมกลุ่มกัน สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

3.3 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านความรู้และทักษะด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

3.4 การใช้สื่อออนไลน์เป็นแหล่งความรู้แก่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้น เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญกับการใช้สื่อออนไลน์ เนื่องจาก เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้รวดเร็วทุกที่ทุกเวลา และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

3.5 เจ้าหน้าที่ควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น

3.6 ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง

3.7 ควรมีการบูรณาการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ทางเดิน และภูมิทัศน์สวยงามอยู่เสมอ

4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

4.1 ควรสนับสนุนให้พื้นที่ต่างๆ ที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ได้ โดยการสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ที่มีแผนงานโครงการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าว

4.2 รมรณรงค์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เน้นการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ เช่น การเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมชนบท การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม และการเรียนรู้ด้านการเกษตร เป็นต้น

4.3 ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ในช่องทางต่างๆ ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

4.4 สร้างกฎเกณฑ์ในการรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.5 สนับสนุนการวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดวิทยาการใหม่ๆ

5. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 ควรศึกษาความต้องการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ และความต้องการสนับสนุนจากภาครัฐ

5.2 ควรมีการศึกษาด้านขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้ทราบถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

5.3 ควรทำการวิจัยเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ในชุมชนอื่นๆ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ใบเฟิร์น วงษ์บัวงาม และมุขสุดา พูลสวัสดิ์. (2556). การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โครงการที่ได้รับรางวัลจากการประกวดผลงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตรในเขตกรุงเทพและปริมณฑล. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2562, จาก https://repository.rmutp.ac.th/bitstream/handle/123456789/1917/LARTS_58_06.pdf
- เพ็ญวิภา, ทรงบัณฑิต . (2553). คุณภาพการบริการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในไร่องุ่น. นครราชสีมา : คลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- กัณยณีนี แก้วสง่า และนิศาชล จันทศิริ. (2012). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : ทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยว. *Suranaree Journal of Social Science*, 6(1), 91-109
- อภิรมย์ พรหมจรรยา , คมสัน รัชตพันธ์ , ประภัสรา กิจไพบุลย์ทวี. (2546). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาชุมชนเกาะมะพร้าว จังหวัดภูเก็ต. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.